

A Parlamenti Közgyűlés álláspontja az Európa Tanács halálbüntetést alkalmazó tagállamai és megfigyelő státusszal rendelkező államai vonatkozásában

1760 (2006) sz. Ajánlás¹

1. A halálbüntetés alkalmazása a legalapvetőbb emberi jog, az élethez való jog megsértését jelenti. A demokrácia, a jogállamiság és az emberi jogok tiszteletben tartásáért küzdő valamennyi állam számára követelmény, hogy a halálbüntetés intézményét jogrendszeréből teljes mértékben és véglegesen kiiktassa.

2. A Parlamenti Közgyűlés üdvözli azt a tényt, hogy az Emberi Jogok Európai Egyezményének a halálbüntetés minden körülmények között való eltörléséről szóló Tizenharmadik Kiegészítő Jegyzőkönyvét (ETS No. 187) az aláírásra történő megnyitásától számított kevesebb mint négy éven belül az Európa Tanács 46 tagállamából 36 ország ratifikálta, további nyolc ország pedig aláírta. Egyedül Azerbajdzsán és Oroszország nem írta még alá az említett jegyzőkönyvet.

3. A halálbüntetés egyetlen tagállam kivételével az Európa Tanács valamennyi tagállamában eltörlésre került. A Közgyűlés rámutat arra, hogy Oroszország ünnepélyes keretek között kötelezettséget vállalt, hogy az Európa Tanácshoz történt csatlakozását követően eltörli jogrendszeréből a halálbüntetést, és a csatlakozását követő egy éven belül aláírja, három éven belül pedig ratifikálja az Emberi Jogok Európai Egyezményének a halálbüntetés békeidőben való eltörléséről szóló Hatodik Kiegészítő Jegyzőkönyvét (ETS No. 114).

4. A Közgyűlés sajnálatosnak tartja, hogy az említett kötelezettségvállalás csupán részben teljesült, és Oroszország a csatlakozásától számított több mint tíz év eltelté óta sem iktatta ki jogrendszeréből a halálbüntetést annak ellenére, hogy a kivégzésekre vonatkozó, 1996-ban bevezetett moratórium rendelkezéseit a mai napig tiszteletben tartja. A Közgyűlés elismeri az orosz parlamenti küldöttségnek az említett kötelezettségvállalás teljesítése érdekében tett erőfeszítéseit, ugyanakkor sajnálatát fejezi ki, hogy a legmagasabb szintű orosz hivatalos szervek részéről a mai napig nem érkezett a fenti témakörrel kapcsolatban egyértelmű állásfoglalás. A Közgyűlés szorgalmazza, hogy az orosz hatóságok kellő határozottsággal és meggyőző erővel törekedjenek hatni az orosz közvéleményre az Európa Tanács azon tagállamaihoz hasonlóan, amelyek rendelkeztek a megfelelő politikai akarattal és bátorsággal ahhoz, hogy az intézkedés várható népszerűtlensége ellenére eltöröljék a halálbüntetést.

5. A fenti összefüggésben a Közgyűlés emlékeztet [1455 \(2005\) sz.](#), [1277 \(2002\) sz.](#) és [1187 \(1999\) sz. Határozataira](#), amelyekben több alkalommal felhívta az orosz hatóságok figyelmét a halálbüntetés eltörlésére vonatkozó kötelezettségvállalásra, szorgalmazva az Emberi Jogok Európai Egyezménye Hatodik Kiegészítő Jegyzőkönyvének Oroszország által történő haladéktalan ratifikálást. A Közgyűlés rámutat arra, hogy a kötelezettségvállalás teljesítésére eredetileg előírt határidő 1999-ben járt le.

6. A Közgyűlést továbbá aggodalommal tölti el, hogy az Abbázia, Dél-Oszétia és a Dnyeszter-menti Moldáviai Köztársaság alkotta, nemzetközileg el nem ismert szeparatista területeken nem tartják be

¹ Közgyűlési vita 2006. június 28. napján (20. ülés). Lásd a Jogi Ügyek és Emberi Jogok Bizottságának [Doc. 10911.](#) számú jelentését, előterjesztő: Mrs. Wohlwend. A szöveget a Közgyűlés 2006. június 28. napján fogadta el (20. ülés).

a Grúzia és Moldávia által a halálbüntetés eltörléséről hozott rendelkezéseket. A Közgyűlés a halálbüntetés eltörlését támogatja az említett területeken, továbbá az Abbáziában és a Dnyesztermenti Moldáviai Köztársaság területén elítélt és halálsoron várakozó fogvatartottak halálbüntetésének szabadságvesztés-büntetésre történő azonnali átváltoztatását szorgalmazza annak érdekében, hogy a halálsoron több éve várakozó és sorsukat illetően bizonytalanságban tartott elítéltekkel szemben alkalmazott kegyetlen és embertelen bánásmódnak véget lehessen venni.

7. Az Európa Tanács megfigyelő státusszal rendelkező államai tekintetében a Közgyűlés [1349 \(2003\) sz.](#) és [1253 \(2001\) sz. Határozataira](#) hivatkozik, amelyekben felhívta Japánt és az Amerikai Egyesült Államokat, hogy haladéktalanul fogadjanak el a kivégzésekre vonatkozóan moratóriumot, és tegyék meg a szükséges lépéseket a halálbüntetés jogrendszerükből történő eltörlése érdekében. A Közgyűlés elfogadhatatlannak tartja, hogy említett felhívásait figyelmen kívül hagyták, és Japán, valamint az Amerikai Egyesült Államok továbbra is él a halálbüntetés eszközével, megsértve ezzel az emberi jogok tiszteletben tartására vonatkozó, a (93) 26 sz. Alapító Határozatba foglalt alapvető kötelezettségeiket. Az Amerikai Egyesült Államokban a halálbüntetés 1977-ben történő visszaállítása óta 1016 kivégzésre került sor; Japánban 2001 óta nyolc esetben hajtottak végre halálos ítéletet.

8. Az Európa Tanács tagállamai vonatkozásában a Közgyűlés azt ajánlja, hogy a Miniszteri Bizottság:

8.1. folytassa erőfeszítéseit annak biztosítása érdekében, hogy az Európa Tanács valamennyi tagállama a lehető legrövidebb időn belül ratifikálja a Tizenharmadik Kiegészítő Jegyzőkönyvet (ETS No. 187);

8.2. kötelezze Oroszországot, hogy haladéktalanul ratifikálja a halálbüntetés békeidőben való eltörléséről szóló Hatodik Kiegészítő Jegyzőkönyvet (ETS No. 114);

8.3. hívja fel Albániát és Lettországot nemzeti jogszabályaik megváltoztatására annak érdekében, hogy a háború és szükségállapot időszakában elkövetett bűncselekmények halálbüntetéssel történő büntethetőségét eltöröljék;

8.4. rendezze Azerbajdzsánnal azon fogvatartottak helyzetét, akiket a halálbüntetés 1998 folyamán megvalósított eltörlését megelőzően ítétek halálra az országban, és akik halálbüntetésük átváltoztatásának hiányában továbbra is halálsoron várakoznak.

9. Az Európa Tanácsban megfigyelő státusszal rendelkező államok vonatkozásában a Közgyűlés [1627 \(2003\) sz.](#) és [1522 \(2001\) sz. Ajánlásaira](#) hivatkozik, és sürgősen felhívja a Miniszteri Bizottságot, hogy:

9.1. biztosítsa, hogy a megfigyelő státusszal rendelkező államok eleget tegyenek a Közgyűlésnek a halálbüntetés eltörléséről szóló fent említett ajánlásaiban foglaltaknak, továbbá az érintett két állam hivatalos szerveinek magatartásából vonja le a megfelelő következtetéseket;

9.2. haladéktalanul kezdjen tevékeny és érdemi tárgyalásokba Japánnal és az Amerikai Egyesült Államokkal annak előmozdítása érdekében, hogy mindkét állam fogadjon el a halálbüntetésre vonatkozó moratóriumot;

9.3. szorgalmazza, hogy Japán a lehető legrövidebb időn belül, de mindenképpen az igazságszolgáltatási rendszerének átalakítása és a népi ülnökök intézményének 2009-ben történő bevezetése előtt törölje el a halálbüntetést;

9.4. szorgalmazza, hogy az Amerikai Egyesült Államok a lehető legrövidebb időn belül törölje el a halálbüntetést;

9.5. a 2006. esztendő végéig vegye fel napirendjére Japán és az Amerikai Egyesült Államok megfigyelő státusza felfüggesztésének kérdését, amennyiben az érintett államok részéről a fenti időszak végéig előrelépés nem lesz tapasztalható ebben a tárgykörben.

10. A Közgyűlés azt ajánlja továbbá, hogy a Miniszteri Bizottság szorgalmazza az Európai Unió számára a halálbüntetés kérdésének felvetését a Kínával folytatandó politikai párbeszéd keretében.